

ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوار خشم در دانشجویان

طیبه محمودی^۱، سودابه بساک نژاد^۲، مهناز مهربابی‌زاده هنرمند^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران
^۲ دانشیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران
^۳ آستاد گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، خوزستان، ایران
نشانی نویسنده مسئول: خوزستان، اهواز، دانشگاه شهید چمران، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، گروه روان‌شناسی بالینی، طیبه محمودی
E-mail: Mahmoodi_tayebeh@yahoo.com

وصول: ۹۲/۱۲/۲۶، اصلاح: ۹۳/۳/۱۹، پذیرش: ۹۳/۳/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: پس از واقعه‌ی خشم‌آلود، ما افکار تکرار شونده‌ای را تجربه‌می‌کنیم که برای مدت‌های طولانی، ذهن ما را مشغول می‌کند و این خود، پیامدهای روان‌شناختی منفی همراه است. هدف پژوهش حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوار خشم در میان دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز بود.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی، نمونه شامل ۲۷۳ نفر از دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای طبقه‌ای انتخاب شدند. برای اندازه‌گیری پایایی مقیاس، از سه روش آلفای کرونباخ، تنصیف اسپیرمن - براون و گاتمنو و برای اندازه‌گیری روایی نیز از تحلیل عامل تأییدی و روایی همزمان استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای Spss نسخه‌ی ۱۹ و Amose نسخه‌ی ۲۰ استفاده و سطح معناداری آزمون نیز ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاکی از روایی و پایایی مطلوب مقیاس مذکور است (مقدار $RMSEA = ۰/۶۳$ و پایایی به روش آلفای کرونباخ، تنصیف اسپیرمن - براون و گاتمن، به ترتیب برابر ۰/۹۰، ۰/۸۵ و ۰/۸۴ محاسبه شد). همچنین نتایج تحلیل عامل تأییدی، نشان داد که مدل چهار عاملی مقیاس نشخوار خشم در جامعه‌ی دانشجویان برازش دارد.

نتیجه‌گیری: در مجموع نتایج مطالعه‌ی حاضر، شواهدی را برای صحت روایی و پایایی قابل قبول مقیاس نشخوار خشم در دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز فراهم آورده است که می‌تواند در پژوهش‌های آینده نیز به کار رود.

واژه‌های کلیدی: مقیاس نشخوار خشم، ویژگی‌های روان‌سنجی، تحلیل عامل تأییدی.

مقدمه

جویانه همراه است و می‌تواند از یک ناراحتی خفیف تا خشمی شدید درجه‌بندی شود (۲). خشم با انواع خاطرات خشم‌آلود گذشته، برانگیخته شده و تمایل به فکرکردن مکرر در باره‌ی آن‌ها، «نشخوارخشم» تلقی می‌شود که با افکار منفی، نگرانی و افسردگی همراه است (۳ و ۴). «نشخوارخشم» (anger rumination)، یک فرآیند

هیجان‌ها با رویدادهای درونی و بیرونی برانگیخته می‌شوند و خاطرات مرتبط با هیجانانگ، می‌توانند بدون حضور محرک بیرونی، هیجانی مشابه را ایجاد کنند (۱). در این میان خشم، حالتی هیجانی است که با برانگیختگی فیزیولوژیکی، تضاد شناختی و افکار ستیزه-

شناختی اجتناب ناپذیر و تکرارشونده است که در جریان تجربه‌ی خشم ظاهر می‌شود و ممکن است با ارزیابی حوادث گذشته همراه گردد. به عبارت دیگر، می‌توان نشخوار خشم را یکی از انواع سبک‌های نشخوار فکری قلمداد کرد که به صورت فرآیندی غیرارادی و تکرارشونده پس از یک دوره‌ی تجربه خشم بروز می‌کند. افرادی که خشم را نشخوار می‌کنند، بارها خشم را به صورت تصور ذهنی با تمام جزئیات پرخاشگرانه و خیال‌پردازانه‌ی مربوط به انتقام تجربه می‌کنند (۵). به طور طبیعی، افراد احساس خشم و برانگیختگی فیزیولوژیک مرتبط با آن را ۱۰ تا ۱۵ دقیقه تجربه می‌کنند و سپس قادرند خشم خود را کنترل کرده و اعمال پرخاشگرانه را کاهش دهند. اما اگر پدیده‌ی نشخوار خشم رخ دهد و افراد پس از تجربه‌ی رویداد خشم آلود به نشخوار آن بپردازند، تجربه‌ی خشم از نظر عاطفی و شناختی برای مدت‌ها تداوم می‌یابد (۶) و (۷). بر اساس دیدگاه‌های شناختی، نشخوار خشم مشتمل بر دو مؤلفه‌ی تجسم رویداد خشم و مرور ذهنی اعمال انتقام-جویانه است (۸). هرگاه رویدادی ما را خشمگین کند، منجر به بروز نشخوار خشم و به عبارت بهتر، تکرار افکار نگران‌کننده درباره‌ی رویدادی شود و حالت‌هایی مثل برانگیختگی فیزیولوژیک و هیجان خشم بروز می‌کند و هر زمان که فرد به یک واقعه‌ی خشم‌آلود فکری کند، نشخوار فکری آغاز می‌شود و باعث افزایش افکار پرخاشگرانه می‌شود. محتویات نشخوار خشم، شامل انتقام نسبت به منبع خشم، مرور منتقدانه‌ی موقعیت و احتمال بروز تکانه‌های پرخاشگری است که به تبع آن، احتمال بخشش را کاهش می‌دهد. از آن‌جا که نشخوار خشم، با تنفر یا افکار ناخوانده همراه است، بنابراین نیازمند سه فرآیند خود تنظیمی هیجان شامل: مدیریت شدت ابراز خشم، مهار میل به اقدامات پرخاشگرانه و سرکوب افکار می‌باشد (۸). یافته‌های آنیستیز و همکاران (۹) روی گروهی از دانشجویان دانشگاه نشان می‌دهد که نشخوار خشم، پیش‌بینی‌کننده‌ی پرخاشگری فیزیکی،

کلامی و خصومت است. همچنین لیون و همکاران (۱۰)، دریافته‌اند بیماری‌هایی که تمایل به نشخوار خشم داشتند، از حمایت اجتماعی کمتری برخوردار بوده و مستعداً بروز بیماری قلبی - عروقی هستند. همچنین نشخوار خشم با افزایش فشارخون سیستولیک (۱۱) و فعالیت‌های هماهنگ با یادآوری خشم همراه است (۱۲). یافته‌های پژوهشی مختلف نشان می‌دهند که بین نشخوار خشم، اضطراب و ترس از جراحی، رابطه وجود دارد که می‌تواند سطح اضطراب را افزایش دهد (۱۳). یافته‌های عبدالمنافی و همکاران (۱۴) نشان می‌دهد که بین نشخوار خشم و افسردگی در بیماران با اختلال افسردگی، رابطه‌ی معنا-داری وجود دارد. مقیاس نشخوار خشم (Anger Rumination Scale) توسط ساخودولوسکی و همکاران (۱۵)، تدوین شد و مبتنی بر چهار مؤلفه‌ی افکار متعاقب خشم (ngry afterthoughts) (مرتبط با اتفاقات فوری یا اخیر)، خاطرات خشم angry memories (مرتبط با اتفاقات فوری یا وقایع گذشته‌ی دور)، افکار تلافی-جویانه thoughts of revenge (و فهم علل خشم anger causes می‌باشد. یافته‌های قلبی نشان می‌دهند که دو پژوهش کلی با موضوع سنجش روایی مقیاس نشخوار خشم در جهان انجام شده است. مکسول و همکاران (۱۵)، با هدف اعتباریابی مقیاس و همچنین مقایسه‌ی بین فرهنگی دو نمونه‌ی انگلیسی و چینی، روایی درونی مقیاس نسخه چینی را دامنه‌ای از ۰/۶۸ تا ۰/۸۵ تخمین زدند. در پژوهش آن‌ها، نشان داده شد که شرکت‌کنندگان چینی، نسبت به شرکت‌کنندگان انگلیسی در همه‌ی خرده مقیاس‌ها، نمره‌ی بالاتری گرفتند و سطح بالاتری از نشخوار خشم را نمایان ساختند و در نهایت، نتیجه گرفتند که نسخه‌ی چینی مقیاس نشخوار خشم، برای تحقیقات بین فرهنگی مناسب است. رینز و همکاران (۱۶)، نیز نسخه‌ی فرانسوی مقیاس نشخوار خشم را اعتباریابی کرده و مقدار CFI را ۰/۹۶ و RMSEA را ۰/۵۸ گزارش کردند. در پژوهش کنونی، ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس

نشخوار خشم در جامعه‌ی دانشجویان دانشگاه شهید چمران شهرستان اهواز مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها

این بررسی از نوع توصیفی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه شهید چمران هستند که در سال تحصیلی ۱۳۹۳-۱۳۹۲ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌ی مورد بررسی در این پژوهش، شامل ۲۷۳ نفر از دانشجویان (۱۴۵ پسر و ۱۲۸ دختر) بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای طبقه‌ای، براساس حجم نمونه در تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی که حداقل ۲۰۰ آزمودنی در آن گزارش شده (۵ آزمودنی، در مقابل هر متغیر)، انتخاب شدند (۱۹). جهت اجرای پژوهش، ابتدا مقیاس نشخوارخشم به فارسی برگردانده شد، به طوری که از نظر معنا و واژه‌گزینی، رعایت امانت‌داری شده باشد. سپس ترجمه‌ی آن در اختیار مترجمی که به زبان انگلیسی تسلط کامل داشت، قرار گرفت تا نسبت به معادل‌بودن محتوای ترجمه‌ی فارسی و محتوای اصلی پرسش‌نامه اطمینان حاصل شود. در مرحله‌ی آخر، نسخه‌ی اصلی در اختیار استادان دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز قرار گرفت تا از نظر روایی صوری ارزیابی شود. پس از تأیید روایی صوری، پرسش‌نامه برای اجرا، تنظیم و بین دانشجویان توزیع گردید. ابتدا از مجموع ده دانشکده، پنج دانشکده (الهیات، اقتصاد و علوم اجتماعی، علوم تربیتی، علوم و تربیت بدنی) به‌طور تصادفی و در هر دانشکده، پنج کلاس انتخاب و در هر کلاس به شش نفر از دانشجویان دختر و شش نفر از دانشجویان پسر پرسش‌نامه داده شد. دامنه‌ی سنی کل نمونه‌ی مورد بررسی، ۱۸ تا ۳۶ سال و با میانگین سنی ۲۱/۴۰ و انحراف استاندارد ۱/۹۰ بود. پس از ارائه‌ی توضیحات لازم در مورد اهداف پژوهش و جلب مشارکت و همکاری دانشجویان، از آنان خواسته شد تا میزان توافق خود را با هر کدام از ماده‌ها روی مقیاس

چهار درجه‌ای لیکرتی مشخص‌کنند و به هر ماده، نمره (خیلی کم) تا ۴ (خیلی زیاد) اختصاص داده شد. کلیه‌ی افراد نمونه، (۲۷۳) نفر به مقیاس نشخوارخشم پاسخ دادند و ۶۰ نفر که به‌طور تصادفی از بین ۲۷۳ نفر انتخاب شدند، علاوه بر مقیاس نشخوارخشم، به پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری جهت بررسی روایی همزمان نیز پاسخ دادند. به‌منظور تحلیل روایی مقیاس، از روش تحلیل عامل تأییدی و روایی همزمان استفاده شد و پایایی ابزار نیز با محاسبه‌ی آلفای کرونباخ و روش تنصیف اسپیرمن - براون و گاتمن و با استفاده از نرم‌افزار تحلیل آماری Spss نسخه ۱۹ محاسبه شد.

ابزارهای این پژوهش، شامل مقیاس نشخوارخشم و پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری بود. مقیاس نشخوارخشم یک مقیاس ۱۹ سؤالی است که به وسیله‌ی ساخودولوسکی و همکاران، برای سنجش نشخوارخشم ساخته شده است (۵). سؤال‌های آزمون، چهار زیرمقیاس نشخوارخشم شامل افکار متعاقب خشم (۶ پرسش)، افکار تلافی‌جویانه (۴ پرسش)، خاطره‌های خشم (۵ پرسش) و شناختن علت‌ها (۴ پرسش) را در اندازه‌های چهار درجه-ای لیکرتی از نمره یک (خیلی کم) تا نمره چهار (خیلی زیاد) می‌سنجد. نمره‌گذاری آزمون به‌صورتی است که نمره‌ی بالاتر، بیانگر نشخوارخشم بیشتر است. از محاسبه‌ی مجموع نمره‌های سؤالات چهار زیرمقیاس، نمره‌ی نشخوارخشم کلی به‌دست می‌آید. ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوارخشم در پژوهش‌های خارجی مورد تأیید قرار گرفته است (۵). ساخودولوسکی و همکاران (۵)، نشان دادند که تحلیل عامل اکتشافی ۱۹ سؤال مقیاس، می‌تواند ۵۴ درصد از واریانس کلی را تبیین کند. در پژوهش آنها، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ برای همسانی درونی (Intrenal consistency) مقیاس و پایایی آزمون-بازآزمون (est-retest reliability) ۰/۷۷ در فاصله‌ای یک ماهه گزارش شده است (۵). در تحقیق ساخودولوسکی و همکاران، مقایسه‌ی نمره‌های زنان و مردان در مقیاس

پایایی ابزار را بین یک گروه نمونه‌ی ۲۰۹ نفری از دانشجویان دانشگاه شیراز به‌روش آلفای کرونباخ برای عوامل پرسش‌نامه‌ی پرخاشگری، بین ۰/۷۱ تا ۰/۸۲ و شاخص آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه را نیز ۰/۸۹ برآورد کرده است. همچنین روایی مقیاس به‌روش روایی همگرا بین ۰/۳۸ تا ۰/۶۰ گزارش کرده است (۱۷).

یافته‌ها

همان‌طور که در جدول (۱) مشاهده می‌شود، میانگین و انحراف معیار دختران به‌ترتیب در خرده مقیاس‌های افکار متعاقب خشم $11/62 \pm 3/30$ ، در افکار تلافی‌جویانه $7/37 \pm 2/50$ ، در خاطرات خشم $3/059 \pm$ ، $11/86$ و در فهم علل $2/29 \pm 10/23$ و در کل مقیاس، $43/08 \pm 9/69$ می‌باشد. همچنین میانگین و انحراف معیار پسران در خرده مقیاس‌های مذکور به‌ترتیب $3/35 \pm 11/13$ (افکار متعاقب خشم)، $7/69 \pm 2/68$ (افکار تلافی‌جویانه)، $3/01 \pm 11/26$ (خاطرات خشم)، $9/93 \pm 2/36$ (فهم علل) و $42/05 \pm 10/11$ (کل مقیاس) می‌باشد.

در پژوهش حاضر برای برآورد روایی مقیاس، از تحلیل عامل تأییدی (confirmatory Factor Analysis) استفاده شد. بدین منظور، داده‌های حاصل از اجرای مقیاس نشخوارخشم در نمونه‌ی ۲۷۳ نفری دانشجویان، با استفاده از برنامه‌ی تحلیل ساختارهای گشتاوری ((AMOS) Analysis of Moment Structure)، نسخه ۲۰ تحلیل شد.

در جدول (۲)، شاخص‌های نیکویی برازش الگوی حاصل از تحلیل عامل تأییدی، شامل مجذور کای (Chi-Square)، درجه‌ی آزادی (Degree of Freedom)، سطح معناداری (Significance level)، شاخص هنجار شده مجذور کای (Normed Chi-Square measure)، جذر میانگین مجذور خطای تقریب (Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)، شاخص نیکویی برازش (Goodness of Fit Index (GFI)، شاخص تعدیل شده‌ی

نشخوارخشم، نشان داد که میانگین نمره‌ی مردان در زیر مقیاس افکار تلافی‌جویانه به‌صورت معنادار از میانگین نمره‌ی زنان در این زیرمقیاس بیشتر است ($p < 0/001$) ($t = 5/37$)، اما در بقیه‌ی زیرمقیاس‌ها بین نمره در دو جنس، تفاوت معنادار نبود (۵). ساختار عاملی مقیاس نشخوارخشم در نسخه‌ی چینی، مشابه نسخه‌ی انگلیسی تأیید شد و مکسول و همکاران، ضرایب همسانی زیرمقیاس‌های این آزمون را از ۰/۶۸ تا ۰/۸۵ گزارش کردند (۱۵). پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، به‌وسیله‌ی باس و پری در سال ۱۹۹۲ ساخته شده است. فرم انگلیسی این پرسش‌نامه که دارای ۲۹ پرسش است، چهار عامل پرخاشگری کلامی، (۵ پرسش)، پرخاشگری جسمانی (۹ پرسش)، خشم، (۷ پرسش) و خصومت، (۸ پرسش) را مورد سنجش قرار می‌دهد. در این پرسش‌نامه، گزینه‌ها به شیوه‌ای تنظیم شده‌اند که جایگاه فرد را در هر پرسش، روی یک مقیاس پنج‌نقطه‌ای، از ۱ (کاملاً مرا توصیف نمی‌کند) تا ۵ (کاملاً مرا توصیف می‌کند) مشخص می‌کند (۱۷). پژوهشگران برای نمره‌گذاری پرسش‌نامه‌ی باس و پری از دو روش استفاده کرده‌اند. نخستین روش بر این فرض استوار بوده که کل پرسش‌ها، منعکس‌کننده‌ی یک سازه‌ی واحد هستند که تعیین‌کننده‌ی گرایش کلی فرد برای رفتار پرخاشگرانه است. در این روش، با جمع کردن پاسخ‌های فرد، نمره‌ی کلی پرخاشگری به‌دست می‌آید. روش دوم، بر دیدگاهی مبتنی است که پرخاشگری یک مفهوم چند بعدی است. در این رویکرد، فرد در هر یک از ابعاد پرخاشگری مانند پرخاشگری کلامی، پرخاشگری جسمانی، خشم و خصومت، نمره‌ی ویژه‌ای به‌دست می‌آورد و در پژوهش حاضر نیز از این روش استفاده شده است (۱۸). نتایج تحلیل روان‌سنجی نشان داد که این پرسش‌نامه از همسانی درونی بالایی (۰/۸۹) برخوردار است. همچنین همبستگی زیرمقیاس‌های این پرسش‌نامه با یکدیگر و با کل مقیاس که بین ۰/۲۵ تا ۰/۴۵ متغیر است، بیانگر روایی مناسب این ابزار است. محمدی،

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمره های دانشجویان در مقیاس نشخوارخشم و خرده مقیاس های آن

متغیر	شاخص آماری		دختر		پسر		کل
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	انحراف معیار
افکار متعاقب خشم	۱۱/۶۲	۳/۳۰	۱۱/۱۳	۳/۳۵	۱۱/۳۶	۳/۳۳	
افکار تلافی جویانه	۷/۳۷	۲/۵۰	۷/۶۹	۲/۶۸	۷/۵۴	۲/۶۰	
خاطرات خشم	۱۱/۸۶	۳/۰۵۹	۱۱/۲۶	۳/۰۱	۱۱/۵۴	۳/۰۴	
فهم علل	۱۰/۲۳	۲/۲۹	۹/۹۳	۲/۳۶	۱۰/۰۷	۲/۳۳	
کل مقیاس	۴۳/۰۸	۹/۶۹	۴۲/۰۵	۱۰/۱۱	۴۲/۵۳	۹/۹۱	

جدول ۲: شاخص های نیکویی برازش مقیاس نشخوارخشم

شاخص	برآورد
مجذور کای	۳۰۳/۶۱۱
درجه آزادی (سطح معنی داری)	۱۴۶ (P<0/001)
شاخص هنجار شدهی مجذور کای (X2/df)	۲/۰۸۰
جذر میانگین مجذور خطای تقریب	۰/۶۳
شاخص نیکویی برازش	۰/۸۹
شاخص تعدیل شده نیکویی برازش	۰/۸۵
شاخص نرم شده برازندگی	۰/۸۴
شاخص برازندگی تطبیقی	۰/۹۱
شاخص برازندگی فزاینده	۰/۹۱

۱۳ (۰/۵۰) بود. همچنین در خرده مقیاس خاطرات خشم، بیشترین بار عاملی را مادهی ۵ (۰/۷۹) و کمترین بار عاملی را مادهی ۱۴ (۰/۴۵) به خود اختصاص داده است و در نهایت، در خرده مقیاس افکار متعاقب خشم، بیشترین بار عاملی متعلق به مادهی ۱۸ (۰/۷۰) و کمترین بار عاملی متعلق به مادهی ۷ و ۸ (۰/۶۳) می باشد. همچنین بار عاملی مورد نظر، ۰/۴۰ بوده است و چون همه ی سؤالات، نمره ای بالاتر از این مقدار را کسب کرده اند، سؤالی از این مقیاس حذف نشده است.

علاوه بر تحلیل عوامل تأییدی، به منظور بررسی روایی همزمان مقیاس نشخوارخشم از اجرای همزمان این مقیاس با پرسش نامه ی خشم باس و پری، که آن هم سازه های خشم را می سنجد، استفاده شد. همان طور که پیش تر گفته شد، برای این منظور، ۶۰ نفر از نمونه ی تحقیق به طور تصادفی انتخاب شده و به سؤالات دو مقیاس پاسخ دادند. همبستگی بین مقیاس نشخوار خشم و چهار خرده مقیاس آن با پرسش نامه ی خشم باس و پری و چهار عامل آن در جدول (۳) آورده شده است. همان طور که در

نیکویی برازش (Adjusted Goodness of Fit Index) ((AGFI Normed fit))، شاخص نرم شده ی برازندگی (index (NFI Comparative))، شاخص برازندگی تطبیقی (fit index (CFI)) و شاخص برازندگی فزاینده (Incremental fit index (IFI))، گزارش شده است. همان طور که در جدول ۲ مشاهده می شود، نتایج حاصل از تحلیل عامل تأییدی، گویای برازندگی نسبتاً خوب ساختار چهار عاملی مقیاس نشخوارخشم است. در پژوهش حاضر، مقدار RMSEA، ۰/۶۳، به دست آمد که گویای برازندگی خوب ساختار چهار عامل با داده ها است. دیگر شاخص های برازندگی مدل عبارتند از: IFI=۰/۹۱، (GFI=۰/۸۹ CFI=۰/۹۱).

در اجرای تحلیل عاملی از نوع تأییدی مقیاس نشخوارخشم در ارتباط با خرده مقیاس فهم علل، بیشترین بار عاملی مربوط به مادهی ۱۰ (۰/۶۶) و کمترین بار عاملی مربوط به مادهی ۱۲ (۰/۴۷) بود. در ارتباط با خرده مقیاس افکار تلافی جویانه، بیشترین بار عاملی مربوط به مادهی ۴ (۰/۷۲) و کمترین بار عاملی مربوط به مادهی

جدول ۳: همبستگی بین مقیاس نشخوار خشم و خرده مقیاس‌های آن با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری و خرده مقیاس‌های آن

ضریب همبستگی (r)	متغیر	
**۰/۴۹	مقیاس نشخوار خشم	
**۰/۸۳	فهم علل	
**۰/۴۷	افکار تلافی جویانه	پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری
**۰/۴۵	خاطرات خشم	
**۰/۴۱	افکار متعاقب خشم	
**۰/۴۳	مقیاس نشخوار خشم	
**۰/۵۱	فهم علل	
**۰/۳۳	افکار تلافی جویانه	خصوصیت
**۰/۴۵	خاطرات خشم	
**۰/۳۸	افکار متعاقب خشم	
**۰/۳۷	مقیاس نشخوار خشم	
**۰/۵۹	فهم علل	
**۰/۴۴	افکار تلافی جویانه	پرخاشگری جسمی
*۰/۲۶	خاطرات خشم	
**۰/۳۳	افکار متعاقب خشم	
۰/۲۴	مقیاس نشخوار خشم	
**۰/۸۳	فهم علل	
۰/۲۲	افکار تلافی جویانه	پرخاشگری کلامی
۰/۲۱	خاطرات خشم	
۰/۲۲	افکار متعاقب خشم	
**۰/۴۱	مقیاس نشخوار خشم	
**۰/۷۰	فهم علل	خشم
**۰/۴۲	افکار تلافی جویانه	
**۰/۴۱	خاطرات خشم	
*۰/۲۸	افکار متعاقب خشم	

** همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است (n=60). * همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است (n=60).

جدول ۴: ضرایب پایایی مقیاس نشخوار خشم و خرده مقیاس‌های آن به روش آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن - براون و گاتمن

متغیر	آلفای کرونباخ	اسپیرمن براون	تنصیف	گاتمن
فهم علل	۰/۶۴	۰/۶۹		۰/۶۹
افکار تلافی جویانه	۰/۷۱	۰/۷۲		۰/۷۲
خاطرات خشم	۰/۷۹	۰/۷۵		۰/۷۳
افکار متعاقب خشم	۰/۸۱	۰/۷۹		۰/۷۹
کل مقیاس	۰/۹۰	۰/۸۵		۰/۸۴

پرخاشگری جسمی و خشم به ترتیب با مقدار $r=0/43$ ، $r=0/37$ و $r=0/41$ و در سطح $p<0/01$ همبستگی دارد، در حالی که با خرده مقیاس‌های پرخاشگری کلامی، $r=0/24$ در سطح $p<0/05$ رابطه‌ی معناداری ندارد. علاوه بر این، چهار خرده مقیاس نشخوار خشم

جدول (۳) مشاهده می‌شود، همبستگی (پیرسون) بین مقیاس نشخوار خشم و پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، $r=0/49$ و در سطح $p<0/01$ معنادار است. مطالعه‌ی همبستگی بین خرده مقیاس‌های دو ابزار فوق نشان داد که مقیاس نشخوار خشم با سه خرده مقیاس خصوصیت،

شامل فهم علل $r=0/83$ در سطح $p<0/01$ ، افکار تلافی-جویانه، $r=0/47$ در سطح $p<0/01$ ، خاطرات خشم $r=0/45$ در سطح $p<0/01$ و افکار متعاقب خشم $r=0/41$ در سطح $p<0/01$ با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری رابطه‌ی معنادار دارند.

برای ارزیابی پایایی مقیاس نشخوارخشم از روش آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن - براون و گاتمن نیز استفاده شد. در روش تنصیف اسپیرمن - براون، ابتدا همبستگی میان دو نیمه‌ی آزمون (نیمه‌ی ماده‌های زوج و نیمه ماده‌های فرد)، محاسبه می‌شود. این روش همانند ضریب آلفای کرونباخ نسبت به همبستگی درونی پرسش-ها و همسانی پاسخگویی آزمودنی‌ها به ماده‌های آزمون ارتباط دارد. همچنین روش گاتمن نیز، یکی دیگر از شیوه‌های ارزیابی درجه‌ی همسانی ماده‌های یک آزمون است (۱۹). همان‌طور که در جدول (۴)، ملاحظه می‌شود، ضرایب پایایی مقیاس نشخوارخشم به روش‌های آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن - براون و گاتمن به ترتیب، $0/90$ ، $0/85$ و $0/84$ به دست آمده است که ضرایب پایایی مطلوبی را نشان می‌دهد. براساس نتایج حاصل ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس، $0/90$ و برای خرده مقیاس‌های فهم علل، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم و افکار متعاقب خشم، به ترتیب، $0/71$ ، $0/79$ و $0/81$ به دست آمد.

بحث

نشخوارخشم، عاطفه‌ی منفی را از طریق افزایش برانگیختگی و آزادسازی هیجان‌های منفی افزایش می‌دهد (۲۰). راستینگ و نولن - هاکسما دریافتند که نشخوار فکری به دنبال القای خشم، تمایل به تجربه‌ی خشم را افزایش می‌دهد و زنان بیشتر از مردان به نشخوار فکری می‌پردازند (۳). از سوی دیگر، نشخوارخشم، به‌ویژه افکار انتقام‌جویانه با افزایش پرخاشگری در ورزشکاران مرتبط بوده (۲۱) و با راهکارهای مقابله‌ای بهبوده (۲۲) و افزایش فشار خون (۲۳) همراه است. همچنین پژوهش‌ها رابطه‌ی

بین نشخوارخشم و افسردگی را نشان داده است (۱۴). با توجه به اهمیت نشخوارخشم در بیماری‌های جسمی، اختلالات روانی و روابط میان‌فردی، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس ضروری است (۱۵). پژوهش حاضر با هدف بررسی روایی و پایایی مقیاس نشخوارخشم در نمونه‌ای از دانشجویان انجام گرفت و یافته‌های حاصل، بیانگر این است که مقیاس نشخوارخشم، ابزاری مناسب برای سنجش نشخوارخشم می‌باشد. برای برآورد روایی مقیاس، از تحلیل عامل تأییدی استفاده شد و نتایج حاصل، برازندگی ساختار چهارعاملی مقیاس را تأیید کرد. در این پژوهش، مقدار $RMSEA=0/63$ به دست آمد و دیگر شاخص‌های برازندگی مدل عبارتند از: $CFI=0/91$ ، $IFI=0/91$ و $GFI=0/89$. همچنین در خرده-مقیاس فهم علل، بیشترین و کم‌ترین بار عاملی به ترتیب، $0/66$ و $0/47$ ، در خرده مقیاس افکار تلافی‌جویانه، $0/72$ و $0/56$ ، در خرده مقیاس خاطرات خشم، $0/79$ و $0/45$ و خرده مقیاس افکار متعاقب خشم $0/70$ و $0/63$ به دست آمد و چون بار عاملی مورد نظر، $0/40$ بود و همه‌ی سؤالات، نمره‌ای بالاتر از این مقدار را کسب کردند، سؤالی از این مقیاس حذف نشد. علاوه بر تحلیل عامل تأییدی، روایی همزمان مقیاس نشخوارخشم با پرسش‌نامه‌ی خشم باس و پری، $r=0/49$ و در سطح $p<0/01$ معنادار بود. این یافته‌ها با یافته‌های مکسول و همکاران (۱۵) همسواست. آنان در پژوهش خود، روایی درونی مقیاس را دامنه‌ای از $0/68$ تا $0/85$ تخمین زدند. همچنین رینز و همکاران (۱۶)، در پژوهشی، به منظور اعتباریابی نسخه‌ی فرانسوی مقیاس نشخوارخشم، مقدار CFI را $0/96$ و $RMSEA$ را $0/58$ گزارش کردند. در همین راستا، ساخودولوسکی و همکاران (۵)، در تحلیل عامل تأییدی مقیاس، مقدار $RMSEA$ را $0/30$ ، $CFI=0/83$ و $AGFI=0/80$ ، $IFI=0/90$ و CFI را $0/92$ برآورد کردند. در این زمینه پژوهش ناهمسویی با نتایج پژوهش مشاهده نشد. برای ارزیابی پایایی مقیاس نشخوارخشم از روش

برانگیزاننده‌ی خشم یا وقایع اخیری که مراجع به‌سختی آن را فراموش کرده‌است، ارجاع می‌شود و این مقیاس می‌تواند در درک مکانیزم‌های شناختی دخیل در تجربیات خشم افراطی مفید واقع شود (۵).

در چشم‌انداز کلی، نتایج پژوهش حاضر، بیانگر این است که مقیاس نشخوارخشم در جامعه‌ی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز، از پایایی و روایی مطلوبی برخوردار است.

ازجمله محدودیت‌های پژوهش حاضر، انتخاب نمونه‌ای از بین دانشجویان دانشگاه بود که تعمیم‌پذیری آن را محدود می‌سازد. پیشنهاد می‌شود که در آینده، مطالعاتی بر روی نمونه‌های بالینی و در جمعیت‌های مختلف انجام گردد.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر بخشی از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی نویسنده‌ی مسؤول می‌باشد. از کلیه‌ی دانشجویانی که در این پژوهش ما را یاری نمودند، صمیمانه سپاسگزاریم.

آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن-براون و گاتمن استفاده‌شد که به‌ترتیب، مقدار $0/90$ ، $0/85$ و $0/84$ به‌دست‌آمد که ضرایب پایایی مطلوبی را نشان می‌دهد. این یافته با پژوهش‌های ساختودولوسکی و همکاران (۵)، همسواست. آنان در پژوهش خود، ضریب آلفای کرونباخ برای همسانی درونی را $0/93$ و پایایی آزمون-بازآزمون در فاصله‌ی یک ماهه را $0/77$ گزارش کردند. همچنین مکسول و همکاران (۱۵)، ضریب همسانی زیرمقیاس‌های نشخوارخشم را از $0/68$ تا $0/85$ گزارش کردند. در این زمینه نیز به‌دلیل محدودبودن پژوهش‌ها، یافته‌ی غیر همسوئی با نتیجه‌ی پژوهش یافت نشد.

این ابزار به‌دلیل استفاده از گویه‌های ساده و صریح، در فرهنگ‌های مختلف قابل اجراست و قادر است تا فهم علل، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم و افکار متعاقب خشم را مورد بررسی قرار دهد. از این مقیاس می‌توان به‌عنوان یک ابزار تشخیصی برای شناسایی نشخوارهای آزاردهنده‌ی خشم و مقدمه‌ای بر شروع آموزش مدیریت خشم در جمعیت‌های دانشجویی استفاده کرد. علاوه بر این، مقیاس نشخوارخشم می‌تواند در درمان‌های بالینی با افرادی که مشکلات مربوط به خشم دارند، به‌کار رود. زیرا در روان‌درمانی معمولاً به‌خاطرات

References

1. Watkins E. Appraisals and strategies associated with rumination and worry. *Personality and Individual Differences*. 2004;37(4): 679-94.
2. Conway M, CsankPAR, Holm SL, Blake CK. On assessing individual differences in rumination on sadness. *J Pers Assess*. 2000;75(3): 404-25.
3. Rusting CL, Nolen-Hoeksema S. Regulating responses to anger: Effects of rumination and distraction on angry mood. *J Pers Soc Psychol*. 1998;74(3):790-803.
4. Shokoochi-Yekta M, Faghihi AN, Zamani N, Parand A. Anger Management based on the Islamic Teachings and Modern Psychology. *J Islam Stud and Psychology*. 2009;5(3):43-63. [Persian]
5. Sukhodolsky DG, Golub A, Cromwell EN. Development and validation of the Anger Rumination Scale. *Personality and Individual Differences*. 2001;31(5):689-700.
6. Denson TF. Angry rumination and the self-regulation of aggression. In: Forgas JP, Baumeister RF, Tice DM. (editors). *the Psychology of self-regulation*. New York, NY, US: Psychology Press; 2009: 233-48.
7. Tyson PD. Physiological arousal, reactive aggression, and the induction of an incompatible relaxation response. *Aggression and Violent Behavior*. 1998;3(2):143-58.
8. Denson TF, Pedersen WC, Friese M, Hahm A, Roberts L. Understanding impulsive aggression: Angry rumination and reduced self-control capacity are mechanisms underlying the provocation-aggression relationship. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2011; 37(6):850-62.

9. Anestis MD, Anestis JC, Selby EA, Joiner TE. Anger rumination across forms of aggression. *Personality and Individual Differences*. 2009;46(2):192-6.
10. Closa León T, Nouwen A, Sheffield D, Jaumdally R, Lip GY. Anger rumination, social support, and cardiac symptoms in patients undergoing angiography. *Br J Health Psychol*. 2010; 15(4):841-57.
11. Melamed S. Emotional reactivity and elevated blood pressure. *Psychosom Med*. 1987;49(3):217-25.
12. Ray RD, Wilhelm FH, Gross JJ. All in the mind's eye? Anger rumination and reappraisal. *J Pers Soc Psychol*. 2008;94(1):133-45.
13. Rickels K, Rynn M. Overview and clinical presentation of generalized anxiety disorder. *Psychiatr Clin North Am*. 2001;24(1):1-17.
14. Abdolmanafi A, Beshart MA, Farahani H, Khodaii MR. The moderating role of locus of control on the relationship between anger rumination and depression in patients with major depression disorder. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2011;30:302-6.
15. Maxwell JP, Sukhodolsky DG, Chow CCF, Wong CFC. Anger rumination in Hong Kong and Great Britain: Validation of the scale and a cross-cultural comparison. *Personality and Individual Differences*. 2005;39(6):1147-57.
16. Reynes E, Berthouze – Aranda SE, Guillet – Descas E, Chabaud P, Deflandre A. French validation of the Anger Rumination Scale. *Encephale*. 2013; 39(5): 339-46.
17. Mohamadi N. Preliminary Study of psychometric properties of Buss-Perry Aggression Questionnaire (BPAQ). *Journal of Humanities and Social Sciences of Shiraz University*. 2006;49(25):136-51. [Persian]
18. Felsten G, Hill V. Aggression Questionnaire Hostility Scale Predicts Anger in Response to Mistreatment. *Behav Res Ther*. 1999;37(1):87-97.
19. Beshlideh k. [Research method and statistical analysis of research examples using Spss and AMOS (version 16)]. 1st ed. Ahvaz: Shahid Chamran University; 2012:395-6. [persian]
20. Bushman BJ, Baumeister RF, Phillips CM. Do people aggress to improve their mood? Catharsis beliefs, affect regulation, opportunity and aggressive responding. *J Pers Soc Psychol*. 2001;81(1):17-32.
21. Maxwell JP. Anger rumination: An antecedent of athlete aggression? *Psychology of Sport Exercise*. 2004;5(3):279-89.
22. Stober J. Self-pity: Exploring the links to personality, control beliefs, and anger. *J Pers*. 2003;71(2):183-220.
23. Hogan BE, Linden W. Anger response styles and blood pressure: At least don't ruminate about it! *Ann Behav Med*. 2004;27(1):38-49.

Psychometric characteristics of Anger Rumination Scale (ARS) in Students

Tayyebeh Mahmoodi,

Student of Master of Clinical Psychology, ShahidChamran of Ahvaz University, Khuzestan, Iran.

Sodabeh BassakNejad,

Associate Professor, Department of Psychology, ShahidChamran of Ahvaz University, Khuzestan, Iran.

Mahnaz MehrabiZadeHonarmand ,

Professor, Department of Psychology, ShahidChamran of Ahvaz University, Khuzestan, Iran.

Received:17/03/2014, Revised:09/06/2014, Accepted:11/06/2014

Corresponding author:

Khuzestan, Ahvaz, Shahid Chamran University, Department of Cilical Psychology, Tayebeh Mahmood
E-mail: Mahmoodi_Teyabeh@yahoo.com

Abstract

Background: After happening anger events, we experience repetitive thoughts that can be influenced in mind for long times and these repetitive thoughts have negative psychological consequences. The aim of present study was to investigate of the psychometric characteristics of Anger Rumination Scale amongst a sample of ShahidChamran University students.

Materials and methods:

In this descriptive study, the sample has been carried out on 273 students of ShahidChamran University which were selected through stratified multi-stage random sampling. The reliability coefficients were calculated by three different methods: Cronbach Alpha, Spearman – Brown and Guttman splitting and to determine the validity of the scale, Confirmatory Factor Analysis and Concurrent Validity were used. For analysis the dataSpss version 19 and Amos version 20 software were used and significant level was 0/05.

Results: The findings of this study indicate that the scale has desired reliability and validity. (RMSEA= 0/63, reliability by Cronbach Alpha=0/90, Spearman – Brown splitting Alpha=0/85 and Guttman splitting Alpha = 0/84 were calculated). Confirmatory Factor Analysis showed that the four factor model of Anger Rumination Scale fits among the students sample.

Conclusion: The results of the present study have provided an acceptable reliability and validity evidence for the Anger Rumination Scale in ShahidChamran University students which can be applied in future researches.

Keywords: Anger Rumination Scale (ARS), psychometric properties, confirmatory factor analysis